

ROKOPISNI OPUS PATRISTIČNIH PREVODOV IN AVTORSKIH DEL P. KLEMENA VELIKONJE (1752–1830)

Jan Dominik Bogataj
Ljubljana
jan.dominik.bogataj@rkc.si

DOI:10.4312/Obdobja.36.137-144

Prispevek predstavlja do zdaj skorajda neznan rokopisni opus frančiškana p. Klemena Velikonje (1752–1830). Sestavljajo ga verjetno prvi ohranjeni prevodi daljših odlomkov del cerkvenih očetov (Avguštin, Ambrozij, Gregor Veliki) v slovenščino, po dve razlagi psalmov in Visoke pesmi, razlaga Jobove knjige in knjige Razodetja ter še nekaj drugih krajših spisov in prevodov. Interpretacije bibličnih besedil, ki so napisane v t. i. »duhovni zastopnosti«
patrističnih del, predstavljajo preplet prevodnega in avtorskega dela, zato se odpirajo možnosti nadaljnjega raziskovanja.

patristika, Klemen Velikonja, prevod, razlaga, *Sveto pismo*

The article presents the hitherto almost unknown manuscript work of a Franciscan friar Fr. Klemen Velikonja (1752–1830). It contains what are perhaps the first Slovene translations of various long excerpts from patristic works by Augustine, Ambrose and Gregory the Great; two different commentaries on psalms and two commentaries on the Song of Songs; a commentary on the Book of Job and the Book of Revelation, and some other minor texts. Biblical interpretations are written »in the spirit«
of patristic commentaries and represent a combination of translational and authorial work, which opens the field of further research.

patristics, Klemen Velikonja, translation, interpretation, *Bible*

1 Uvod

Obsežen opus verjetno prvih prevodov večjih fragmentov patrističnih¹ del v slovenščino nasploh,² avtorskih razlag *Svetega pisma* in drugih različnih del frančiškana p. Klemena Velikonje (1752–1830), ki je nastajal konec 18. in začetek 19. stoletja, je vse do današnjih dni ostal neznan.

Leta 1853 Luka Jeran sicer navdušeno napoveduje prvi tiskani prevod celotnega patrističnega dela v slovenščino: »Razlaganje psalmov sv. Avguština tudi mi Slovenci že čez 50 let imamo, ali bilo je v temnicah pokopano. Oče Jožef Klemen Velikonja, [...] učen mož, ki je vedno sv. pismo prebiral in premišljal, je bil to razlaganje poslovenil in v rokopisu zapustil«
(Jeran 1853: 125).³ Nesrečni splet okoliščin je

¹ Patristika (lat. pater = oče) v širšem kontekstu pomeni obdobje prvih stoletij zgodnjekrščanske literature, v katerem so pisali t. i. cerkveni očetje.

² Za razumevanje širšega duhovno-zgodovinskega konteksta prevajanja patrističnih del v novem veku gl. Parry 2011: 51–67.

povzročil, da do izida ni prišlo. Rokopisi so se razgubili in dejstvo, da se avtor vanje ni podpisoval, je onemogočilo identifikacijo. Alfonz Furlan v svoji sicer temeljiti študiji o frančiškanskih pisateljih hrvaško-kranjske province p. Klemena Velikonje niti ne omenja (Furlan 1929: 29–57). Tudi drugi pregledi slovenske teološke misli (prim. Smolik 1962: 372–387; Ogrin 2013; Špelič 2000, 31–35; NRSS⁴) ga ne navajajo.

Veliko delo je opravila Jasna Hrovat, ko ji je do tedaj anonimnim rokopisom, na podlagi Jeranove omembe, primerjave pisav in analize svetopisemskih navedkov,⁵ uspelo določiti avtorja ter v glavnem predstaviti šest rokopisnih zvezkov, ki jih hranijo v NUK (Hrovat 1997, 1998a, 1998b). S tem prispevkom nadaljujemo to delo, ko predstavljamo celoten do sedaj znan rokopisni opus, povezan s p. Velikonjo, in podajamo možnosti nadaljnjega interdisciplinarnega raziskovanja.

2 Življenje in delo p. Klemena Velikonje

P. Klemen (Jožef) Velikonja⁶ se je rodil 22. 3. 1752 v Tolminu. V frančiškanski red je vstopil 11. 9. 1771 in se šolal v Novem mestu. Po duhovniškem posvečenju je bil leta 1778 nastavljen v ljubljanski samostan, leta 1780 premeščen v Jasko za voditelja bratov laikov, leta 1783 je prišel v nazarski samostan in se leta 1785 vrnil v Ljubljano za kaplana uršulink. V času jožefinskih reform je izstopil iz reda in služboval kot škofijski duhovnik kratek čas v Šmartnem pod Šmarno goro ter na Gomilskem. Nato je v letih 1787–1803 in 1806–1812 služboval v Hotiču, 1812–1813 na Blejski Dobravi ter verjetno do leta 1815 v Šmihelu pri Žužemberku, ko se je zopet vrnil k frančiškanom. V letih 1815–1819 je učil latinščino na novomeški redovni gimnaziji, nato je 1819–1827 živel na Kostanjevici pri Gorici, zadnja leta, do smrti 21. 12. 1830, pa je preživel v samostanu v Brežicah.

Pokorn (1908: 1032) zapiše, da je bil »slaboten po telesu, krepak po duhu in zelo dober govornik [...] goreč, pobožen, zgleden duhovnik. Ljudstvu ni ugajal, ker je bil preveč samosvoj. Neodvisnost mu je bila zelo na srcu.« Jeran (1853: 126) o njem pravi: »Mož posebne svetosti, ki še zdaj vedo ljudje od njega povedati. Pravijo, de je posebno na pravo, znotranjo svetost gnal, ker tudi nekteri njegovi drugi spisi (v rokopisih) spričujejo, ki so polni pobožniga duha, in de je ljudstvo njegove srenje posebno pobožno bilo.« (Hrovat 1997: 16–18)

³ Drugo delo naj bi bila izdaja Avguštinovega dela *Razlaganje govora Gospodovega na gori*, ki ga je prevedel Mihael Verne (*Zgodnja Danica* 50, str. 220), a iz neznanih razlogov tudi do te izdaje žal ni prišlo in ni znano, kaj se je s tem rokopisom prevoda zgodilo.

⁴ Tudi najnovjše raziskave na področju slovenskih rokopisov dela p. Velikonje ne zabeležijo (*Neznani rokopisi slovenskega slovstva 17. in 18. stoletja* (NRSS). *Register slovenskih rokopisov*. Ljubljana: ZRC SAZU. <http://ezb.ijs.si/nrss/>).

⁵ Analiza Velikonjevih besedil v primerjavi z Japljevim prevodom *Svetega pisma*, ki je izhajalo v letih 1786–1804, pokaže približen datum nastanka rokopisov. »Travnove psalme je še isto leto porabil neki frančiškan, ki je spisal obširno, 657 strani obsegajočo razlago psalmov (rokopis v frančišk. samost. knjižnici: *Bukve resloshenih Pſalmou ... ſpiſanu u'leiti 1789*). Takisto je sprejel besedilo Škrinjarjevega prevoda *Visoke pesmi* (1789) v nadaljnjem delu rokopisa.« (Breznik 1928: 91)

⁶ Podatki o življenju, ki sicer niso popolni, so zbrani na podlagi dokumentov frančiškanskega provincialnega arhiva v Ljubljani, frančiškanskega arhiva v Novem mestu in arhiva župnije Hotič (Nadškofijski arhiv Ljubljana/Župnija Hotič).

V letopisu frančiškanske province najdemo zaznambo, da je bil Velikonja »Janse-nistica labe suspectus«. ⁷ Podrobne okoliščine ostajajo neznanka, saj so njegove razlage mestoma prav nasprotno janzenističnemu duhu (prim. Ms 1254, f. 7–9). Ravno frančiškani so bili znani kot največji nasprotniki tega duhovnega toka. Mogoče bi bilo v pozitivni luči iskati vzporednice z janzenizmom kvečjemu v večjem poudarku na *Svetem pismu* in avtoriteti cerkvenih očetov (prim. Hrovat 1997: 140; Čebulj 1922; Hosp 1976; Lehner, Printy 2010: 22). Kot frančiškan je želel duhovno bogastvo izročila približati tudi preprostim ljudem, kar prevodom ne jemlje vrednosti, temveč s tem šele dosega pravi namen pisanja cerkvenih očetov (prim. Orožen 1989: 107–126; Gregorič 1989: 127–143). Navedena oznaka pa lahko morda nakazuje tudi na nerazumevanje sobratov, morda povezano z njegovim začasnim izstopom iz reda, kar bi bilo lahko tudi vzrok pozabe dela p. Velikonje.

3 Prikaz rokopisnega opusa

Dela, ki naj bi nastajala v letih 1798–1822, lahko razdelimo glede na to, kdo jih je fizično zapisal. Večino opusa lahko z gotovostjo pripišemo p. Velikonji, saj se pisava povsem ujema s tisto na uradnih dokumentih in pismih, kjer je podpisan. Vsa dela so ohranjena v obliki vezanih rokopisnih zvezkov.

3.1 Avtografi

3.1.1 Ms 1254 (NUK) – *Lepe, inu potrebne ref/nize te vere, inu tiga sadershanja; is svetih ozhakou, Ambrosha, Augu/htina, Gregoria papasha, inu Bernarda usete. K'letim pride she perstauk iz svete Teresie divize.*

Datum nastanka verjetno sega v začetek 19. stoletja, vsekakor po letu 1801, saj so določeni odlomki iz Jobove knjige navedeni neposredno iz Japljevega prevoda, ki je nastal tisto leto. Vsebuje precej točne prevode odlomkov iz različnejših del treh cerkvenih očetov: Ambroža Milanskega (f. 1–21): *De virginitate, De virginibus, De paenitentia, Sermones ...*; Avguščina (f. 22–55): *Confessiones, Soliloquia, Expositio Evangelii secundum Joannem ...* in Gregorja Velikega (f. 56–106): *In Expositionem Beati Iob Moralia, Regulae pastoralis liber ...*, ter iz del Bernarda iz Clairvauxa (f. 107–135) in Terezije Velike (f. 136–166).

3.1.2 Ms 1255 (NUK) – *Resloshenje Visoke Pej/mi is svetih Ozhakou, Gregoria papasha, inu Bernarda.*

Avtorska razlaga Visoke pesmi po posameznih vrsticah (f. 1–111), verjetno nastala v letih 1798–1802, je narejena »v duhouni zastopnosti« oz. v duhu razlage Gregorja Velikega. Temu sledi *Per/stauk od pergodb iz shterih buku Dvagovorou svetiga Gregoria papasha* (f. 112–139), kjer so prevodi iz dela *Dialogorum libri* Gregorja Velikega. Knjiga vsebuje še prevod: *Per/stauk od nekaterh zhudeshov svetiga Bernarda* (f. 140–151).

⁷ »Osumljen janzenističnega madeža«. (*Status personalis Provinciae S. Crucis Croatiae-Carnioliae fratrum minorum S. Francisci Ref. conspectus initio anni 1830*)

3.1.3 Ms 1256 (NUK) – *Resloshenje Bukvu Svetiga Joba v' duhouni sa/topnofti is Svetiga Gregoria papesha, Ozhaka te zerkve, usetu.*

Rokopis je verjetno nastal v letih 1801–1804. Besedilo je kratka razlaga Jobove knjige (f. 1–289), ki kot jedrnat povzetek temelji na delu *Moralia in Job* Gregorja Velikega.

3.1.4 Ms 1258 (NUK) – *Resloshenje V'fih P'salmou v' duhouni sa/topnofti iz f. Augu/tina. Druge Bukve. LXXXIX – CL.*

Rokopis je nastal po letu 1798, verjetno na začetku 19. stoletja. Prinaša dve različni deli. Prvo je zapisana razlaga psalmov (Ps 89–150) po zaporednih vrsticah (f. 1–230), ki ni točen prevod Avguštinovega obsežnega dela *Enarrationes in psalmos*, temveč je avtorska razlaga Velikonje, na katero je sicer vplivalo Avguštinovo delo, in katere prvi del (Ps 1–88) je žal izgubljen. Razlaga se razlikuje od tiste v Ms 1257. Drugi del pa vsebuje *Per/tauk k' P'salmah [sic!] is f.s. Ozhakou Ambrosha, inu Augu/tina.* (f. 231–306), ki je precej zvest prevod 49 odlomkov iz del Ambroža in 132 Avguštinovih, ki so vsi komentarji k psalmom.

3.1.5 Ms 1259 (NUK) – *Resloshenje f'kriuniga Rasodenja Svetiga Joannesa, usetu is vuzhenikou.*

Rokopis je verjetno iz leta 1822, saj avtor to letnico omenja v besedilu (f. 214). Vsebuje razlago knjige Razodetja (f. 1–219), ki je kompilacija razlag Hieronima, Ambroža, Avguština in Gregorja, Bruna ter najmanj dveh bibličnih eksegetov 16. in 17. stoletja: Corneliusa a Lapide in Jacquesa-Bénigne Bossueta. Temu sledi še *Per/tauk iz Svetiga Evangelia* (f. 220–228), ki predstavlja zgled za razlago svetopisemskih odlomkov na primeru Lk 11,5–14.

3.1.6 2 i 58 (FSLJ) – *Resloshenje Visoke Peismi u duhouni sastopnosti.*

Rokopis vsebuje nedokončano razlago Visoke pesmi na 43 straneh, ki jo je zapisal p. Velikonja, a se vsebinsko razlikuje od tiste v Ms 1255, kjer je zapisana celotna razlaga. Enako besedilo najdemo še v prepisu 1 d 75 iz leta 1860. Izvirnik verjetno datira v konec 18. stoletja.

3.1.7 10 C 117 (FSLJ) – *Molitve zerkovne za mertve. ...*

Rokopis, ki vsebuje 70 strani in ima zapisano letnico nastanka 1798, je delo p. Velikonje. Vsebuje različne molitve, prevode *Svetega pisma* in Velikonjev avtorski prevod pesmi *Te Deum*.

3.1.8 Shivljenje CIX. Svetnikou Sledniga Stanu, inu Spola, use tu is pismarjou v'tej rezhi narsastopnishih, susebnu is Joannesa Mabilona, inu Teodorika Ruinarada, Benediktinarjou. (FSKAM)

Rokopis je napisan z enako pisavo in pravopisom kot drugi avtografi, zato tudi to delo pripisujemo p. Velikonji. Svetniki so razporejeni po mesecih in po abecednem redu (f. 1–345).

3.1.9 Ae 8 41 (FSST) – *Documenta moralia Sancti Ambrosii, Annotationes eruditae Sancti Auguſtini in Evangelium Sancti Joannis, Expositiones, et documenta Sancti Auguſtini in Pfalmos, Sententiae morales Sancti Gregorii Magni, Preceptam morum Sancti Bernardi C, Sanctae Theresiae, dicta quedam, et facta, ex ejusdem Scriptis.*

Knjiga vsebuje latinske odlomke številnih različnih del cerkvenih očetov – Ambrozija (f. 1–22): *De virginibus, De paenitentia, De Vocatione Omnium Gentium, Sermones, In psalmos ...*, Avguština (f. 23–204): *In Iohannis evangelium tractatus, Confessiones, Soliloquiorum libri duo, In Psalmos ...*, Gregorja Velikega (f. 205–250): *Sententia morales* – in Bernarda iz Clairvauxa (f. 251–288) ter Terezije Velike (f. 289–310), ki jih je zapisal p. Velikonja.

3.2 Prepisi

Obstaja tudi nekaj rokopisov, ki so kasnejši prepisi, delo prepisovalca Tomaža Eržena (Hrovat 1997: 20–21). O njem je znanega bolj malo; le to, da naj bi prepisi nastali pri Sv. Florijanu v Ljubljani leta 1860 oz. 1862. V knjižnici frančiškanskega samostana v Ljubljani najdemo še nekaj drugih rokopisov, ki so verjetno delo istega prepisovalca (6 C 115, 7 C 54, 2 i 60, 2 i 106).

3.2.1 Ms 1257 (NUK) – *Duhounu Resloshenje Tih Pfalmou is ſvetiga Agushtina [sic!] usetu v' Leitu MDCCXCVIII ukup ſpisanu. Perve bukve.*

Delo naj bi v izvorniku nastalo leta 1789, prepis pa je nastal leta 1860. Vsebuje razlago vseh psalmov po zaporednih vrsticah (f. 1–516), ki je, podobno kot v Ms 1258, čeprav sta razlagi različni, narejena po vzoru Avguštinevega dela *Enarrationes in psalmos*. Besedilo je drugačno kot v Ms 1258, saj avtor izpostavlja druge nianse.

3.2.2 1 d 75 (FSLJ) – *Bukve resloshenih Pfalmou; Resloshenje Viſoke Peſmi u' duhouni ſaftopnoſti.*

Knjiga vsebuje 1250 strani, ki so verjetno delo istega prepisovalca. Vsebuje besedilo razlage psalmov (f. 1–657), ki je skoraj identično kot v Ms 1257; razlago Visoke pesmi (f. 657–738), ki je prepis iz 2 i 58, a drugačna kot v Ms 1255; *Premi/hluvaine od te Lubesni Boshje, zhes nikatere beſede te viſoke Peſmi ſalamona.* (f. 738–852); *Duhouni Teſtament* (f. 852–966); *Podvuzheine sa eniga bounika*; nekaj drugih duhovnih spisov (f. 977–1095) in *Branje is ſvetiga Piſma sa uſak dan meſza* (f. 1095–1250).

4 Pomen in kontekst opusa p. Klemena Velikonje

V glavnem lahko Velikonjev opus delimo na prevode in avtorske razlage, čeprav bi njegova metodologija včasih temu nasprotovala, saj je skušal organsko povezovati misel starokršćanskih besedil s sodobnim kontekstom.

4.1 Prevodno delo

Za verjetno najstarejši patristični prevod v slovenščino, ki ni bil nikoli izdan in katerega rokopisni prevod je izgubljen, velja Avguštinovo delo *Enchiridion*, ki naj bi

ga »na Kraynske jesik prestavil« p. Marko Pohlin leta 1781, o čemer priča njegova zabeležba v *Bibliotheca Carnioliae* (NUK, Ms 171, f. 69, iz knjižnice Žiga Zoisa). Na prvi prevod in izdajo celotnega patrističnega dela pa smo Slovenci dejansko morali čakati vse do leta 1932, ko je izšlo Avguštinovo delo *Confessiones* v Sovretovem prevodu (Špelič 2000: 32) in ko je Franc Ksaver Lukman začel izvajati izjemno obsežen načrt prevajanja patristike (Lukman 1952: 167–168).

Pred tem so bile pomembne zlasti baročne pridige, kjer pa prevodi niso presegli zgolj kakšnega stavka ali dveh iz patrističnih del, saj je bila v baročni homiletiki značilna fragmentarna, apologetska in argumentativna raba navedkov iz del cerkvenih očetov, večinoma prevzetih iz homiletičnih priročnikov⁸ (prim. Juvan 1989: 175–184; Ogrin 2013). Velikonjevo prevodno delo tako dejansko pomeni velik napredek, saj je bil po Pohlinu najverjetneje prvi, ki je v slovenščino prevedel obsežnejše odlomke najrazličnejših patrističnih del. Resda to še ni celovito prevajanje, ki bi v skladu s tekstnokritičnimi izdajami pripravilo prevod kakega celotnega dela, vendar pa se s svojim delom uvršča med pionirje slovenskega prevodnega dela na področju patristike. Slovenske prevode najdemo v: Ms 1254 (f. 1–166); Ms 1255 (f. 112–151); Ms 1258 (f. 231–306); Ms 1259 (f. 1).

Kot primer navajamo prevod odlomka iz Avguštinovih *Confessiones* (VIII. 12), kar je verjetno prva serija slovenskih prevodov daljših odlomkov iz tega dela. Poleg je naveden latinski izvirnik iz Velikonjevega rokopisa Ae 8 41, kjer najdemo skupaj odlomke iz 21 Ambrozijejevih del, 11 Avguštinovih ter po enega Gregorjevega, Bernardovega in Terezijinega:

Taku fim govoril, inu jokal z' eno filnu britko shaloftjo mojga ferza; inu pole flifhal fim en glafs is blifhne hifhe s' pejtjam, glafs koker eniga fantizhka, al deklizhka, to ne vejim; kater glafs je vezh krat rekal: usemi, inu beri; usemi, inu beri. Na to fim sdajzi obrafs premenil, inu sazhel premiflufvati, al fo navajeni otrozi kai takiga v' igrazhi pejti; inu mi ni prifhlu naprej, de bi bil kadej fhlfal! Uftavil fim' tedej filo mojih folsa, fim ufтал, inu miflil, de meni Bog sapove bukve odpreti, inu brati to pervo poftavo, na katero bom z' ozhmi naletel. Jeft tedej fim se hitru' vernil na tajfti kraj, kir je Alipi fedel. Sakai tam' fim bil popuftil bukve fvetiga Paula. Popadel fim jih bersh, odperl, inu tiho bral poftavo, na katero fo ozhi nar pervezh naletele: ne v' shertju, inu v' pjanofti, ne v' nezhistofti, inu neframnofti, ne v' preperu, inu nevofhivofti; temuzh oblezite Gofpuda Jesufa Kristusa, inu ne ftesite mefu po njegovih shelah. Rimz. XIII. 13-14. Inu nefim otel vezh naprej; tud ni blu potreba. Sakai sdajzi s' kon-

Dicebam haec, et flebam amariflima contritione cordis mei; Et ecce audiovocem de vicina domo cum cantu dicentis, et crebro repetentis, quasi pueri, an' puellae, nefcio: tolle lege, tolle lege. fstatimque mutato vultu intentifsimus cogitare caepi, utrumnam folerent pueri in aluquo genere ludendi cantitare tale aliquid: nec occurebat omnino audivifse me ufpiam, reprefsoque imbre lacrymarum furrexi, nihil aliud interpretans, nisi divinitus mihi juberi, ut aperirem codicem et legerem quod primum caput invenifsem. Itaque concitus redii ad eum locum, ubi fedebat Alypius, ibi enim posueram codicem Apoftoli; cum inde furrexeram. Arripui, aperui, et legi in filentio capitulum, quo primum conjecti funt oculi mei: non in comefationibus, et ebrietatibus, non in cubilibus et inpudicitiiis, non in contentione et aemulatione: fed induite Dominum Jesum Christum; et carnis providentiam ne feceritis in concupifcentiis. Rom. 13. Nec ultra volui legere, nec opus erat. (Ae 8 41, f. 65, n. 95)

⁸ Za pregled posameznih patrističnih citatov v slovenskih pridigah in drugi nabožni literaturi do 19. stoletja gl. Hrovat 1997: 154–168.

zam letih befed je moje ferze drugu poštalu. f.
Augufhtin v' VIII. bukvih fvojga fposnanja na
XII. poftavi. (Ms 1254, f. 27–28, n. 12)

4.2 Avtorsko delo: »v' duhouni zastopnosti«

Velikonjevo avtorsko delo je prav tako zaznamovano s patrističnimi deli, saj večino svojih besedil piše v *duhouni zastopnosti* oz. »v duhu« izvirnih patrističnih del. Velikonja je napisal po dve različni razlagi psalmov v Ms 1257 (f. 1–516), Ms 1258 (f. 1–230 (Ps 89–150)) in Visoke pesmi v Ms 1255 (f. 1–111), 2 i 58 (f. 1–43), razlago Jobove knjige v Ms 1256 (f. 1–298) in razlago knjige Razodetja v Ms 1259 (f. 1–219).

Navajamo primera dveh njegovih lastnih avtorskih razlag vrstice psalma: »S' fvojmi perútami bó tebe pokrili: inu to bófh pod njegovim perjam vupal« (Ps 90,4/JAP).

S' fvojimi perútami, to je, s' fvojimi na, krijshi raftegnenimi rokami, bo tebe pokrili: inu ti bofh pod njegovim perjam, to je, pod njegovim vukam is branja fvetiga Pifma kerfhanfku vupal. (*Resloshenje XC. 90. Pfalma*. Ms 1257, f. 323, n. 2)

S branbo fvojih na krishi rafpetih rok bo tebe od peklenfkiga jastroba varval; Math. XXIII.37. inu ti bofh pod njegovimi refnizami vupal; ali: njegove refnize, katere bo tebi dal is fvetiga pifma saftopiti, bodo tebi vupanje dajale. Sakai fkusi Kristufovu perje fe saftopio njegove refnize. (*Pfalma 90*. Ms 1258, f. 6–7, n. 4)

Ob primerjavi z Avguštinovim komentarjem (*Enarrationes in psalmos*, In psalmum 90, Sermo I., 5. v.4) ugotovimo, da Velikonja doda izvirne poudarke in gre v interpretaciji celo dlje od Avguština; doda duhovno-kristološko interpretacijo; upanje poveže z resnicami *Svetega pisma*: bivati pod Božjimi/Kristusovimi perutmi pomeni, ne le upati zaradi inkarnacije Kristusa (»infirmam se fecit Sapientia Dei«), temveč tudi umevati Božjo besedo, ki je nadaljevanje inkarnacije, in črpati upanje iz njenih resnic.

5 Sklep

Opus p. Velikonja še čaka na primerno recepcijo na različnih strokovnih področjih: od klasične filologije, jezikoslovja, eksegeze do teologije. Ostaja priča vrednosti truda raziskovanja še neodkritega gradiva in priča avtorjeve marljivosti ter inventivnosti. Govori nam o velikem ustvarjalnem naboju preteklosti, ki z opiranjem na temeljna besedila naše civilizacije v sebi ohranja nagovorljivost skozi umetelnost jezika in izražanje duhovnih globin.

Viri

- Narodna in univerzitetna knjižnica [= NUK]: Ms 1254.
Narodna in univerzitetna knjižnica [= NUK]: Ms 1255.
Narodna in univerzitetna knjižnica [= NUK]: Ms 1256.
Narodna in univerzitetna knjižnica [= NUK]: Ms 1257.
Narodna in univerzitetna knjižnica [= NUK]: Ms 1258.
Narodna in univerzitetna knjižnica [= NUK]: Ms 1259.
Knjižnica frančiškanskega samostana Ljubljana – Center [= FSLJ]: 1 d 75.
Knjižnica frančiškanskega samostana Ljubljana – Center [= FSLJ]: 2 i 58.

Knjižnica frančiškanskega samostana Ljubljana – Center [= FSLJ]: 10 C 117.

Knjižnica frančiškanskega samostana pri Sveti Trojici v Slovenskih goricah [= FSST]: Ae 8 41.

Knjižnica frančiškanskega samostana Kamnik [= FSKAM]: Shivlenje CIX. Svetnikou.

Literatura

AVGUŠTIN 1932: *Confessiones – Izpovedi*. Prevedel Anton Sovrè. Celje: Družba sv. Mohorja.

BREZNIK, Anton, 1928: Japljev prevod sv. pisma. *Časopis za slovenski jezik, književnost in zgodovino* 7. 77–106.

ČEBULJ, Regalat, 1922: *Janzenizem na Slovenskem in frančiškani*. Inavguralna disertacija. Ljubljana: Frančiškanska provincija Slovenije.

FURLAN, Alfonz, 1926: Pisatelji frančiškanske hrvatsko-kranjske pokrajine sv. Križa. *Časopis za zgodovino in narodopisje* 21. 29–57.

GREGORIČ, Jože, 1989: Prispevek duhovnikov k slovenski kulturi. France M. Dolinar, Joža Mahnič, Peter Vodopivec (ur.): *Vloga Cerkve v slovenskem kulturnem razvoju 19. stoletja*. Ljubljana: Slovenska matica. 127–143.

HOSP, Eduard, 1976: *Die theologischen Lehrbücher der josephinistischen Zeit in Österreich*. Wien: Katholische Akademie.

HROVAT, Jasna, 1997: *Rokopisni patristični prevodi Klemena Velikonje iz zapuščine Ivana Vrhovnika*. Magistrska naloga. Ljubljana: Filozofska fakulteta.

HROVAT, Jasna, 1998a: Besede sv. Avguščina in Slovenci. *Tretji dan* 27/4. 41–48.

HROVAT, Jasna, 1998b: Slovenski prevodi del sv. Avguščina. *Tretji dan* 27/4. 49–50.

JERAN, Luka, 1853: Razlaganje psalmov sv. Avguščina v slovenskim jeziku, kdor ga če. *Zgodnja Danica* 31/6. 125–126.

JUVAN, Miha, 1989: Slovenska baročna pridiga kot transtekstualni pojav. Aleksander Skaza in Ada Vidovič-Muha (ur.): *Obdobje baroka v slovenskem jeziku, književnosti in kulturi*. Obdobja 9. Ljubljana: Filozofska fakulteta. 175–184.

LEHNER, Ulrich L., PRINTY, Michael (ur.), 2010: *A Companion to The Catholic Enlightenment in Europe*. Leiden, Boston: Brill.

LUKMAN, Franc Ksaver, 1953: Cerkvnenih očetov zbrana dela in še kaj. Franc Grivec (ur.): *Zbornik Teološke fakultete* 3. Ljubljana: Teološka fakulteta. 167–169.

OGRIN, Matija, 2013: Slovenska frančiškanska pridiga baročne dobe. Pisatelji Anton Brešan, Evgen Lauer in Adavkt Nickel ter njihove rokopisne pridige. Miha Preinfalk (ur.): *Neznano in pozabljeno iz 18. stoletja na Slovenskem*. 2., el. izd. Ljubljana: Slovensko društvo za preučevanje 18. stoletja, Zgodovinski inštitut Milka Kosa ZRC SAZU, Inštitut za slovensko literaturo in literarne vede ZRC SAZU. <http://ezb.ijs.si/fedora/get/ezmono:sd18z11/VIEW/>

OROŽEN, Martina, 1989: Slovenska duhovščina in slovensko jezikoslovje v 18. in 19. stoletju. France M. Dolinar, Joža Mahnič, Peter Vodopivec (ur.): *Vloga Cerkve v slovenskem kulturnem razvoju 19. stoletja*. Ljubljana: Slovenska matica. 107–126.

OROŽEN, Martina, 1997: *Oblikovanje enotnega slovenskega knjižnega jezika v 19. stoletju*. Ljubljana: Filozofska fakulteta.

PARRY, Kenneth (ur.), 2015: *Blackwell Companion to Patristics*. West Sussex: Wiley, 2015.

POKORN, Frančišek, 1908: Šematizem duhovnikov in duhovnij v ljubljanski nadškofiji l. 1788. *Zgodovinski zbornik* 65. 1028–1042.

SMOLIK, Marijan, 1962: Teologija in Slovenci. (Razstava teološke knjige 1462–1962 o prispevku Slovencev k bogoslovni znanosti). Stanko Canjkar (ur.): *Zbornik razprav Teološke fakultete v Ljubljani*. Ljubljana: Teološka fakulteta. 372–387.

ŠPELIČ, Miran, 2000: Prevajanje besedil patrističnih avtorjev (zgodovinski pregled, principi in perspektive). *Keria* 2/2. 31–35.

ŠPELIČ, Miran, 1998: Avguščin za vsakogar. *Tretji dan* 27/4. 39.